

ศาสนากับ เป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

ศาสนา
เป้าหมาย
การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

Religions and
Sustainable
Development Goals (SDGs)

คำปรารภ

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต) กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๒ เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ประธานศูนย์พระปริยัตินิตยภัตแห่งประเทศไทย ประธานสภาสกลวันวิสาขบูชาโลก เป็นผู้แทนเจ้าพระคุณสมเด็จพระอริยวงศาคตญาณ (อัมพร อมฺพโร) สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก เข้าร่วมประชุมผู้นำศาสนานานาชาติในหัวข้อเรื่อง “ศาสนากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)” และบรรยายพิเศษในหัวข้อเดียวกัน ณ ห้องประชุมซินนอดใหม่ นครรัฐวาติกัน โดยมีพระราชรัตนสุนทร (วินัย ธรรมานนฺโท) พระราชปริยัติมุนี (เทียบ สิริธมาโณ) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม พร้อมด้วย **คุณฐาปน สิริวัฒนภักดี** ไวยาวัจกรวัดพระเชตุพนฯ กรรมการมูลนิธิสิริวัฒนภักดี และกรรมการผู้อำนวยการใหญ่ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ติดตามเข้าร่วมประชุมด้วย

มูลนิธิสิริวัฒนภักดี และ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) เห็นว่าเนื้อหาสาระของคำบรรยายมีความน่าสนใจ จึงได้ขออนุญาตพระพรหมบัณฑิตจัดพิมพ์เผยแพร่ในการที่สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดอาคารสิริภักดีธรรม เนื่องในโอกาสครบ ๑๔๐ ปี วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ในวันที่ ๑๘ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๒

ขออนุโมทนามูลนิธิสิริวัฒนภักดี และ บริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน) ที่มีจิตศรัทธาสร้างอาคารสิริภักดีธรรมถวายวัด และจัดพิมพ์ทั้งฉบับภาษาไทยและภาษาอังกฤษเผยแพร่หนังสือนี้เพื่อแจกเป็นธรรมบรรณาการแก่ผู้มาร่วมงาน

วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

สารบัญ

ศาสนากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)	๑
สานต่อความสัมพันธ์	๓
ประเพณีทางสังคมของคาทอลิก	๖
• ความเป็นมาของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) • สรุปเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน • การพัฒนาแบบองค์รวม • ภาวนา ๔ กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน	๗ ๑๐ ๑๒ ๑๕
หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	๒๐
สภาสากลวันวิสาขบูชาโลก	๓๐

ศาสนากับเป้าหมาย การพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)^๑

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

กรรมการมหาเถรสมาคม เจ้าคณะภาค ๒

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

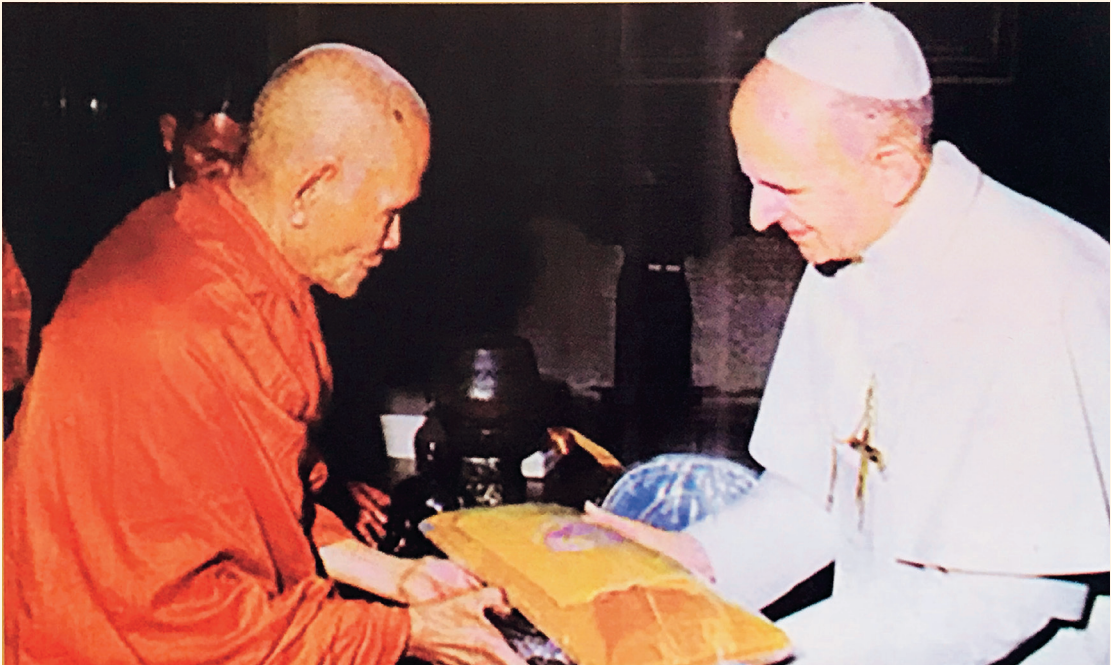
ประธานสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

^๑ ปรับปรุงจากคำบรรยายเรื่อง "Religions and Sustainable Development Goals" ในการประชุมผู้นำศาสนา นานาชาติเรื่อง "ศาสนากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)" ณ ห้องประชุมซินนอดใหม่ นครรัฐวาติกัน วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๖๒

สานต่อความสัมพันธ์

การที่ผู้แทนคณะสงฆ์ไทยได้มาเข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ถือว่าการสานต่อความสัมพันธ์แต่อดีตนานยาวนานตั้งแต่ครั้งที่สมเด็จพระวันรัต (ปุ่น ปุณฺณสิริมหาเถร เจ้าอาวาสวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ต่อมาเป็นสมเด็จพระสังฆราชองค์ที่ ๑๗

แห่งกรุงรัตนโกสินทร์) เดินทางมาเยือนสำนักวาติกันตามคำอาราธนาของสมเด็จพระสันตะปาปาปอลที่ ๖ ประมุขแห่งคริสตจักรโรมันคาทอลิก เมื่อ ค.ศ. ๑๙๗๒ (พ.ศ. ๒๕๑๕)

ต่อมาใน ค.ศ. ๒๐๑๖ (พ.ศ. ๒๕๕๙) สำนักวาติกันได้ติดต่อขอความร่วมมือจากคณะสงฆ์วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามให้ช่วยปริวรรตคัมภีร์พระมาลัย ฉบับภาษาบาลีและภาษาไทยที่จารึกด้วยอักษรขอมโบราณให้เป็นอักษรไทยและอักษรโรมัน โดยสำนักวาติกันจะนำไปแปลต่ออีก ๗ ภาษา คัมภีร์นี้เป็นของที่ระลึกที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ถวายสมเด็จพระสันตะปาปาปิอุสที่ ๑๑ เมื่อครั้งเสด็จประพาสยุโรปเมื่อ ค.ศ. ๑๙๓๔ (พ.ศ. ๒๔๗๗)

คณะสงฆ์วัดพระเชตุพนฯ ได้ดำเนินการปฏิวรรตจนสำเร็จเรียบร้อยแล้วมอบให้คณะผู้แทนซึ่งนำโดยพระราชรัตนสุนทร (วินัย ธมมานนโท) พระราชปริยัติมุนี (เทียบ สิริธนาโณ) ผู้ช่วยเจ้าอาวาส พร้อมด้วย คุณฐาปน สิริวัฒนภักดี คุณดุสิต เขมะศักดิ์ชัย ไวยาวัจกรของวัด นำคัมภีร์ที่ปฏิวรรตแล้วนั้นมาถวายสมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิส เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ค.ศ. ๒๐๑๘ (พ.ศ. ๒๕๖๑) โดยมีคุณวีระ โรจน์พจนรัตน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมร่วมถวายด้วย

เพื่อกระชับความสัมพันธ์ระหว่างคณะสงฆ์ไทยกับสำนักวาติกันให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น สำนักวาติกันจึงมีหนังสือกราบทูลสมเด็จพระสังฆราชขอให้ส่งผู้แทนเข้าร่วมการประชุมนานาชาติเรื่อง “ศาสนากับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)” นั่นจึงเป็นเหตุให้อาตมาพร้อมกับคณะสงฆ์และอุบาสกอุบาสิกาวัดพระเชตุพนฯ ได้มาเข้าร่วมการประชุมสัมมนาในครั้งนี้

ประเพณีทางสังคมของคาทอลิก

ตั้งแต่พิธีเปิดการประชุมเมื่อวานจนถึงบ่ายวันนี้ อาตมาสังเกตพบว่าขั้นตอนการประชุมครั้งนี้เป็นไปตามประเพณีทางสังคมของคาทอลิก (Catholic Social Tradition) ซึ่งมีขั้นตอนอยู่สามขั้น นั่นคือ

๑. **การเห็น (See)** หมายถึง ผู้เข้าประชุมเกิดความรู้ความเข้าใจว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals) คืออะไร เป้าหมายทั้ง ๑๗ ข้อมาจากไหน แต่ละข้อมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างไร
๒. **การตัดสิน (Judge)** หมายถึง ผู้เข้าประชุมสามารถเทียบเคียงเป้าหมายของการพัฒนาที่ยั่งยืนกับคำสอนทางศาสนาของตนว่ามีความสอดคล้องหรือขัดแย้งกันอย่างไรบ้าง หลักปฏิบัติในศาสนาจะมีส่วนส่งเสริมให้บรรลุตามเป้าหมายนั้นอย่างไร
๓. **การปฏิบัติ (Act)** หมายถึง แต่ละศาสนาจะดำเนินการอย่างไรบ้าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการบรรลุข้อตกลงความร่วมมือระหว่างศาสนาต่าง ๆ จะเกิดขึ้นได้อย่างไร

ขั้นตอนทั้งสามนี้เทียบได้กับวิธีการแก้ปัญหา ๔ ขั้นตอนในพระพุทธศาสนาที่เรียกว่า **อริยสัจ ๔** ดังนี้

๑. **ทุกข์** คือการกำหนดรู้สภาพของปัญหาว่าเป็นอย่างไร ขอบเขตของปัญหา มีแค่ไหน ปัญหาร้ายแรงหรือไม่เพียงใด
๒. **สมุทัย** คือการวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหาว่ามาจากสาเหตุใดบ้าง สาเหตุนั้นมีความสลับซับซ้อนเพียงใด เพื่อวางแผนแก้ไขปัญหาได้ตรงจุด
๓. **นิโรธ** คือการกำหนดเป้าหมายที่ต้องไปให้ถึงซึ่งเป็นสถานะที่แก้ปัญหาสำเร็จแล้ว
๔. **มรรค** คือการกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้นั้น

องค์การสหประชาชาติได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ในโลกใบนี้ที่มีอยู่มากมาย เช่น ปัญหาความยากจน ปัญหาจากภัยสงคราม ปัญหาการทำลายสิ่งแวดล้อม

แล้วสรุปว่า แม้ว่าประเทศทั่วโลกจะได้พยายามระดมสรรพกำลังในการพัฒนาบ้านเมืองอย่างหนัก แต่ผลของการพัฒนายังไม่ยั่งยืนถาวรเพราะมันก่อให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ตามมาเป็นลูกโซ่กันมา เหมือนการใช้ยาชานานหนึ่งรักษาโรคหนึ่งแต่ก็เกิดโรคอื่นตามมา เพราะผลข้างเคียงของยาชานานนั้น

ความเป็นมาของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs)

ช่วงเที่ยงวันนี้ คณะของพวกเราในที่ประชุมนี้ได้มีโอกาสเข้าพบ "สมเด็จพระสันตะปาปาฟรานซิส" พระองค์ได้กล่าวสุนทรพจน์ต้อนรับพวกเรา ความตอนหนึ่งว่า ปัญหาของการพัฒนาทุกวันนี้เกิดมาจากความคิดที่คับแคบว่า การพัฒนาหมายถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) เท่านั้น ดังนั้น ทั่วโลกจึงวัดความเจริญเติบโตด้วย GNP คือผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ซึ่งวัดเฉพาะการเจริญเติบโตทางวัตถุ ซึ่งมักจะเกิดจากการย้ายธรรมชาติแวดล้อมและการเอารัดเอาเปรียบเพื่อนมนุษย์

สุนทรพจน์ขององค์พระสันตะปาปาดังกล่าวนี้เป็นการวิเคราะห์ถึงสมุทัย
คือสาเหตุแห่งการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการวิเคราะห์
ขององค์การสหประชาชาติในการประชุมเรื่องการพัฒนา
ที่ยั่งยืนซึ่งจัดขึ้นที่เมืองริโอเดจาเนโร ประเทศบราซิล
เมื่อ ค.ศ. ๒๐๑๒ (พ.ศ. ๒๕๕๕) ที่ประชุมมีมติให้ประกาศ
ใช้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ต่อจากเป้าหมาย
การพัฒนาในสหัสวรรษ (Millennium Development
Goals - MDGs) ซึ่งกำลังจะสิ้นสุดลง โดยที่ประชุมได้ตั้งคณะทำงานเพื่อยกร่าง
เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเพื่อเสนอให้ที่ประชุมใหญ่ขององค์การสหประชาชาติพิจารณา

Millennium Development Goals

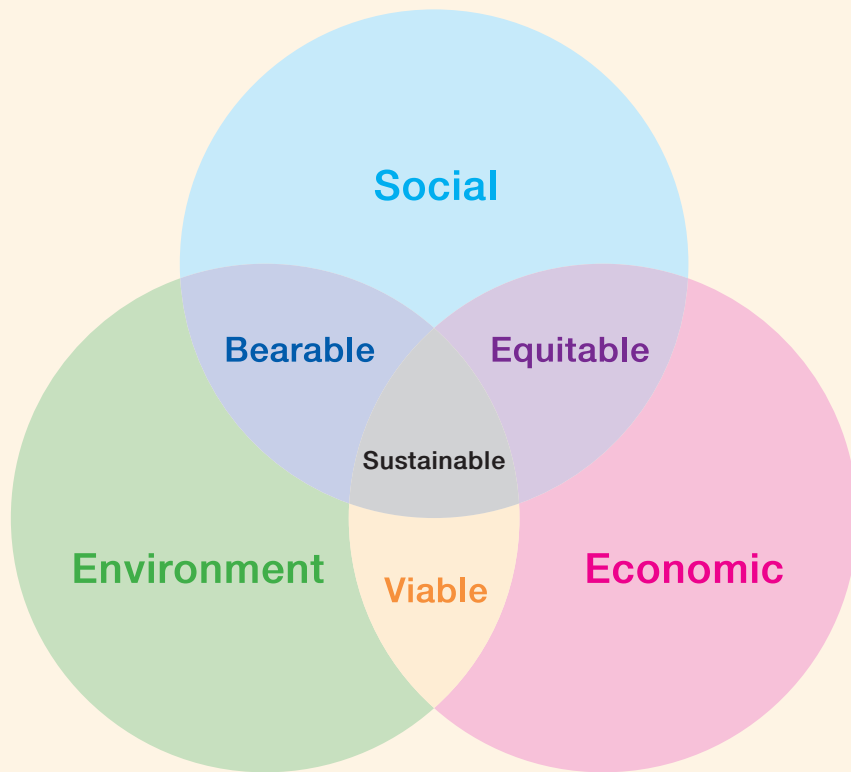
คณะทำงานใช้เวลาสามปีในการระดมความคิดจากทุกภาคส่วนทั่วโลกจึงสามารถเสนอให้ที่ประชุมใหญ่ขององค์การสหประชาชาติพิจารณาให้ความเห็นชอบเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) จำนวน ๑๗ ข้อ เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ค.ศ. ๒๐๑๕ (พ.ศ. ๒๕๕๘) โดยที่ประชุมมีมติให้ทุกฝ่ายร่วมมือกันผลักดันให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓)

สรุปเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

หลักคิดสำคัญในเรื่องนี้ขององค์การสหประชาชาติก็คือว่า การพัฒนาไม่ควรตั้งเป้าหมายไว้ที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียว เพราะที่ผ่านมาการพัฒนาทางเศรษฐกิจจนเจริญเติบโตมากกลับเป็นผลร้ายเพราะมันนำไปสู่การทำลายสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมซึ่งทำให้ผลของการพัฒนาไม่ยั่งยืน ดังนั้นการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องรวมเป้าหมายหลักสามประการเข้าด้วยกัน กล่าวคือ

๑. การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๒. การพัฒนาด้านสังคม
๓. การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม

การพัฒนาทั้งสามด้านนี้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจนไม่สามารถแยกจากกันได้ นั่นหมายความว่า การพัฒนาด้านเศรษฐกิจต้องส่งเสริมความเจริญรุ่งเรืองของสังคม และรักษาสีงแวดล้อมธรรมชาติไว้เพื่อส่งมอบให้อนุชนคนรุ่นต่อไป เมื่อทำอย่างนี้ได้ จึงถือว่าเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืน

อย่างไรก็ตาม ที่ประชุมนานาชาติครั้งนี้สรุปเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนเหลือ ๕ ข้อ เรียกว่า ๕ Ps ดังนี้

๑. **ประชาชน** (People) หมายถึง การพัฒนาที่เกี่ยวกับคน คือมุ่งถึง การพัฒนาด้านสังคม
๒. **ความมั่งคั่ง** (Prosperity) หมายถึง การพัฒนาด้านเศรษฐกิจ
๓. **โลกของเรา** (Planet) หมายถึง การพัฒนาที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมบนโลกใบนี้
๔. **สันติภาพ** (Peace) หมายถึง สันติภาพที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาทุกด้าน ถ้าไม่มีสันติภาพ การพัฒนาทุกด้านก็เป็นไปไม่ได้ การพัฒนาทุกด้านต้องนำไปสู่สันติภาพจึงจะมีความยั่งยืน
๕. **หุ้นส่วน** (Partnership) หมายถึง การเรียกร้องให้ทุกฝ่ายร่วมด้วยช่วยกัน คนละไม้คนละมือในการผลักดันให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

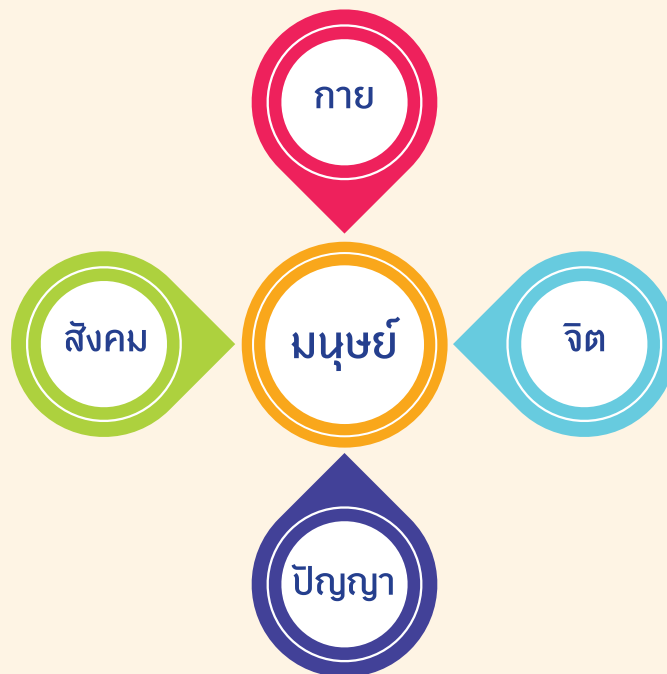
มุมมองเรื่องการพัฒนาของโลกได้เปลี่ยนไปแล้ว คือ แทนที่จะมองการพัฒนาแบบแยกส่วนก็เปลี่ยนเป็นการพัฒนาแบบองค์รวม (Holistic) ที่ถือเอาการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมเป็นเป้าหมายร่วมกันของการพัฒนาที่ยั่งยืน ข้อนี้ทำให้นึกถึงว่า สภาพัฒน์ของไทยสมัยแรกเรียกชื่อว่า “สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ” ปัจจุบันได้ชื่อใหม่ว่า “สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ต่อไปอาจต้องเปลี่ยนชื่อใหม่ให้สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนว่า “สภาพัฒนาการเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ”

การพัฒนาแบบองค์รวม

การพัฒนาแบบองค์รวมนี้ให้ความสำคัญแก่นมนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกันไม่ว่าสตรี เด็ก เยาวชน คนจน คนพิการ หรือคนชราต้องได้รับผลแห่งการพัฒนาเหมือนกัน ตามหลักการที่ว่า “**ไม่มีใครถูกทอดทิ้งไว้ข้างหลัง** (Leaving no one behind)” หลักการนี้สอดคล้องกับอุดมการณ์พระโพธิสัตว์ของพระพุทธศาสนาฝ่ายมหายานที่ว่า พระโพธิสัตว์แม้จะบรรลุโพธิญาณแล้วก็จะไม่ขอเข้านิพพาน ท่านจะอยู่โปรดสัตว์ต่อไปจนกระทั่งว่าไม่เหลือสัตว์ให้โปรด เมื่อนั้นแหละท่านจึงจะเข้านิพพานเป็นคนสุดท้าย

การพัฒนาที่ยั่งยืนมุ่งพัฒนามนุษย์ครบทุกส่วน (Whole) ไม่มีการพัฒนามนุษย์แบบแยกส่วนอีกต่อไป ข้อนี้ไปกันได้กับคำสอนในพระพุทธศาสนาที่ถือว่า **มนุษย์เป็นตัวตั้งของการพัฒนา** ดังคำกล่าวที่ว่า **“พัฒนาชาติให้เริ่มที่ประชาชน พัฒนาคนให้เริ่มที่ใจ จะพัฒนาอะไรให้เริ่มที่ตัวเราเองก่อน”** พระพุทธศาสนาเรียกการพัฒนาว่า **“ภาวนา”** หมายถึงการพัฒนามนุษย์แบบองค์รวมเช่นกัน คือไม่มีการแยกส่วนในการพัฒนามนุษย์ นั่นคือ มนุษย์ต้องได้รับการพัฒนาให้ครบทั้งสี่ด้าน ดังต่อไปนี้

พัฒนาแบบองค์รวม

๑. **กายภาวนา** หมายถึง การพัฒนาด้านกายภาพทั้งด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม
๒. **ศีลภาวนา** หมายถึง การพัฒนาทางสังคมที่ส่งเสริมให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ
๓. **จิตตภาวนา** หมายถึง การพัฒนาทางจิตใจที่ทำให้คนมีคุณธรรมและความสุข
๔. **ปัญญาภาวนา** หมายถึง การพัฒนาด้านสติปัญญาที่ยังรู้ความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งตามหลักปฏิจจสมุปบาทแล้วเกิดกรุณา คือ ความสงสารอันเป็นพื้นฐานของสันติภาพและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

พระพุทธศาสนาถือว่า ภาวนาหรือการพัฒนาที่แท้จริงต้องพัฒนามนุษย์ให้ครบทั้งสี่ด้าน ถ้าเน้นด้านใดด้านหนึ่งก็ถือว่าเป็นการพัฒนาที่ไม่ยั่งยืน ถ้าเน้นการพัฒนาด้านเศรษฐกิจมากเกินไปก็เป็นวัตถุนิยมที่สุดโต่งไปด้วยกามสุขัลลิกานุโยค ซึ่งหมายถึงการหมกมุ่นในกามสุข ถ้าเน้นการพัฒนาด้านจิตใจอย่างเดียวโดยไม่สนใจการพัฒนาเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมก็เป็นการพัฒนาที่สุดโต่งอีกด้านหนึ่ง คือ อัตตกิลมถานุโยค ซึ่งหมายถึง การทรมานตนเองให้ลำบาก

การพัฒนาที่ยั่งยืนต้องเป็นทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทาที่เอาใจใส่องค์ประกอบแห่งการพัฒนาทั้งสี่ด้านคือ การพัฒนาทั้งทางกาย สังคม จิตและปัญญา โดยไม่ทิ้งด้านใดด้านหนึ่ง ถ้าขาดด้านใดด้านหนึ่งก็จะเสียความสมดุลเหมือนเก้าอี้ที่มีสี่ขา เมื่อขาดขาเก้าอี้ไปหนึ่งขา เก้าอี้ตัวนั้นก็ขาดความมั่นคงพร้อมที่จะล้มได้ตลอดเวลา ยิ่งไปกว่านั้นการพัฒนาทั้งสี่ด้านยังเกี่ยวโยงสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก หลักการพัฒนานี้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาขององค์การสหประชาชาติที่กำหนดว่าเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้ง ๑๗ ข้อไม่แยกจากกัน แต่มีการเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน

ภาวนา ๔ กับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

ต่อไปนี้จะมาพิจารณาว่า เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนข้อใดบ้างอยู่ในกรอบของภาวนาหรือการพัฒนาทั้งสี่ด้านตามทัศนะของพระพุทธศาสนา

ประการแรก ภายภาวนาคือ การพัฒนาด้านกายภาพครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนหลายข้อด้วยกัน ดังนี้

เป้าหมายที่ ๑ ไม่มีความยากจนเหลืออยู่บนโลกใบนี้

เป้าหมายที่ ๒ ไม่มีใครหิวโหยอีกต่อไป

- เป้าหมายที่ ๓ ทุกคนมีสุขภาพดีและมีสุขภาวะ
- เป้าหมายที่ ๘ การทำงานและการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ดีงาม
- เป้าหมายที่ ๙ อุตสาหกรรม นวัตกรรม และโครงสร้างพื้นฐาน
- เป้าหมายที่ ๑๐ ไม่มีความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้และความเจริญ
- เป้าหมายที่ ๑๒ การบริโภคและการผลิตที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

พระพุทธศาสนาได้เสนอแนวทางเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมานี้ด้วยการพัฒนาตามแนวทางของ**เศรษฐศาสตร์เชิงพุทธ** (Buddhist Economics) อันเป็นเศรษฐศาสตร์ที่เน้นการผลิตและการบริโภคที่รับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เศรษฐศาสตร์นี้มุ่งควบคุมมากกว่าจะกระตุ้นความโลภของมนุษย์ เพราะความโลภไม่มีขีดจำกัด ดังพุทธภาษิตที่ว่า “**นตถิ ตณฺหาสมา นที แม่น้ำเสมอด้วยตัณหา ไม่มี**” คนทุกวันนี้ได้เท่าไรก็ไม่รู้จักพอ เราลุ่มหลงมัวเมาในการบริโภคอย่างไม่ลืมหูลืมตาจึงทั้งชุดทั้งเจาะทั้งทำลายสิ่งแวดล้อม เราทำเหมือนหนึ่งว่ามีโลกหลายใบให้บริโภคใช้สอย ทั้งที่ในความเป็นจริงเรามีโลกนี้เพียงใบเดียว ดังนั้นเราจึงต้องใช้ทรัพยากรในโลกใบนี้อย่างประหยัดเพื่อเหลือไว้ส่งต่อให้คนรุ่นต่อไปได้อยู่อาศัยอย่างผาสุกบ้าง

ประการที่สอง สีสถาวนา คือการพัฒนาทางสังคมเพื่อให้คนอยู่ร่วมกันอย่างสันติ การพัฒนาด้านนี้ครอบคลุมเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ต่อไปนี้

- เป้าหมายที่ ๕ ความเสมอภาคทางเพศ คือสิทธิที่เท่าเทียมกันระหว่างสตรีและบุรุษ
- เป้าหมายที่ ๑๑ เมืองและชุมชนที่พัฒนาอย่างยั่งยืน
- เป้าหมายที่ ๑๖ สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง

สำหรับเป้าหมายที่ ๕ พระพุทธศาสนาเชื่อมั่นในศักยภาพของสตรีและบุรุษ
ว่าสามารถพัฒนาได้เท่าเทียมกัน ดังพุทธศาสนสุภาษิตที่ว่า

“น หิ สพฺเพสุ จาเนสุ ปุริโส โหติ ปณฺธิโต
อิตฺถีปิ ปณฺธิตา โหติ ตตฺถ ตตฺถ วิจฺจุชฌา”

แปลความว่า

**“มิใช่แต่บุรุษจะเป็นบัณฑิตได้ในที่ทุกสถาน
แม้สตรีมีปัญหาเห็นประจักษ์ก็เป็นบัณฑิตได้ในที่นั้นๆ”**

ในเป้าหมายที่เกี่ยวกับสันติภาพและความยุติธรรมนั้น คำว่า **“สันติภาพ”**
ไม่ได้มีความหมายแค่การอยู่อย่างปราศจากสงครามและความขัดแย้ง แต่ยังหมายถึง
การอยู่ร่วมกันด้วยความรักความสามัคคี มีความยุติธรรม คำสอนพื้นฐานในพระพุทธ
ศาสนาที่ส่งเสริมสันติภาพ ก็คือ การรักษาศีลห้าด้วยการไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ลักทรัพย์
ไม่ประพฤติดิฉินในกาม ไม่พูดปด และไม่เสพสุรายาเสพติด

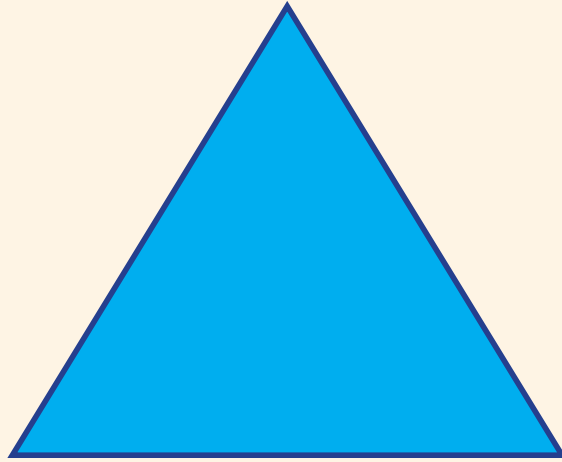
ประการที่สาม จิตตภาวนา คือการพัฒนาด้านจิตใจ เราต้องยอมรับว่าในบรรดาเป้าหมายทั้ง ๑๗ ข้อ ไม่มีเป้าหมายใดว่าด้วยเรื่องจิตตภาวนาโดยตรง ทั้งนี้อาจอนุมานได้ว่าเป้าหมายที่ ๓ คือ ทุกคนมีสุขภาพดีและมีสุขภาวะ

คำว่าสุขภาพและสุขภาวะหมายรวมทั้งสุขภาพกายและสุขภาวะทางใจ ดังที่องค์การอนามัยโลกได้ให้ความหมายของคำว่า**สุขภาพ** ไว้ว่า “**สุขภาพหมายถึงการมีสุขภาวะที่สมบูรณ์ทางกาย ทางใจ และทางสังคม** (Health is a state of complete physical, mental and social well-being) คนที่มีสุขภาวะทางใจจะมีความฉลาดในอารมณ์หรือ EQ อันมีผลเป็นการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

พระพุทธศาสนาสอนเรื่องการพัฒนาจิตใจด้วย**สมถกรรมฐาน**คือ กรรมฐานที่สร้างความสงบใจซึ่งพัฒนาคุณธรรมอื่นๆ เช่น เมตตา ความรัก กรุณา ความสงสาร ขึ้นภายในจิตใจ จิตใจที่ได้รับการพัฒนาแล้วจะผ่องใส ปราศจากความโกรธเกลียด และเป็นฐานของสันติภาพที่ยั่งยืน

WORLD PEACE

INNER PEACE

OUTER PEACE

สันติภาพมี ๓ ระดับ คือ

- ๑) สันติภาพภายในจิตใจ
- ๒) สันติภาพในสังคม และ
- ๓) สันติภาพกับสิ่งแวดล้อม คือไม่มีการเบียดเบียนทำลายสิ่งแวดล้อม

พระพุทธศาสนาถือว่าสันติภาพภายในจิตใจเป็นพื้นฐานของสันติภาพในสังคม สันติภาพกับสิ่งแวดล้อมและสันติภาพโลก การพัฒนาทางจิตใจด้วยสมถกรรมฐานตามแนวทางของพระพุทธศาสนาจึงช่วยให้บรรลุเป้าหมายที่ ๑๖ (สันติภาพ) บทบาทของศาสนาในการพัฒนาจิตใจจึงมีส่วนสำคัญที่ทำให้บรรลุเป้าหมายข้อนี้ ซึ่งสอดคล้องกับคำปรารภในธรรมนูญขององค์การยูเนสโกที่ว่า “เนื่องจากสงครามเริ่มต้นที่ใจของคน ดังนั้นปรการแห่งสันติภาพจึงต้องสร้างขึ้นที่ใจของคน” ไม่มีองค์กรใดในโลกจะมีความชำนาญในการสร้างปรการแห่งสันติภาพได้มากเท่าองค์กรศาสนา

"Since wars begin
in the minds of men...

...it is in the minds of men that
the defenses of peace must
be constructed."

ประการที่สี่ ปัญญาภาวนา หมายถึงการพัฒนาสติปัญญาที่ครอบคลุมเป้าหมายที่ ๔ คือการศึกษาที่มีคุณภาพสำหรับทุกคน การศึกษาที่ว่านี้ไม่ได้หมายถึงการศึกษาทางโลกเท่านั้น แต่ยังหมายถึงไตรสิกขาอันเป็นการศึกษาทางศาสนาที่พัฒนาจิตใจให้เกิดสติปัญญาที่ยังเห็นความเชื่อมโยงของสรรพสิ่งตามหลักปฏิจจสมุปบาทที่ว่าไม่มีอะไรเกิดขึ้นโดยไม่อิงอาศัยซึ่งกันและกัน ตั้งแต่โครงสร้างของอะตอมไปจนถึงความเชื่อมโยงระหว่างทะเลและกาลตามหลักทฤษฎีสัมพัทธ์ของไอสไตน์ รวมไปถึงการโคจรของดวงดาวบนท้องฟ้า

วิปัสสนากรรมฐานจะสร้างปัญญาให้เกิดขึ้นภายในจิตใจ เมื่อบุคคลมีปัญญาก็จะเห็นว่ามนุษย์ไม่ได้อยู่อย่างเป็นอิสระจากสิ่งแวดล้อม ดังนั้น มนุษย์จะต้องรักษาสังแวดล้อมตามเป้าหมายต่อไปนี้

เป้าหมายที่ ๑๓ การดำเนินการแก้ไขปัญหาสภาพภูมิอากาศ

เป้าหมายที่ ๑๔ การอนุรักษ์ชีวิตในน้ำ

เป้าหมายที่ ๑๕ การอนุรักษ์ชีวิตบนบก เพื่อรักษาความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity)

ในเรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมนี้มีพุทธศาสนสุภาษิตที่สอนให้คนเรามีความกตัญญูต่อสิ่งแวดล้อมไว้ว่า

“ขสฺส รุกฺขสฺส ฉายาย นิสีเทยฺย สเยยฺย วา
น ตสฺส สาขํ ภณฺเชยฺย มิตฺตทุพฺโก หิ ปาปโก”
แปลความว่า

“บุคคลนั้นหรือนอนอยู่ใต้ร่มเงาของต้นไม้ใด
ไม่ควรหักรานกิ่งของต้นไม้นั้น
ใครทำเช่นนั้นชื่อว่าประทุษร้ายมิตร
เป็นคนเลวแท้ๆ”

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ในประเทศไทยได้มีการนำเอาแนวคิดเรื่องการพัฒนาแบบองค์รวมตามหลักพระพุทธศาสนาไปใช้พัฒนาประเทศก่อนที่จะองค์การสหประชาชาติจะประกาศใช้เป้าหมายการพัฒนาในสหัสวรรษ (MDGs) ด้วยเข้าไป พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ ๙ ทรงแนะนำพสกนิกรชาวไทยให้ดำเนินการพัฒนาด้วยปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ที่มีเป้าหมายอยู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

ไปพร้อมกันดังพระบรมราโชวาทที่ว่า “พอเพียง มีความหมายกว้างขวางยิ่งกว่านี้อีกคือ คำว่าพอ ก็พอเพียง นี่ก็พอ แค่นั้นเอง คนเราถ้าพอในความต้องการก็มีความโลภ น้อย เมื่อมีความโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดอันนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียงหมายความว่าพอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภ อย่างมาก คนเราก็คืออยู่เป็นสุข... จะมีของหรูหราก็ได้ แต่ว่าต้องไม่ไปเบียดเบียนคนอื่น...”

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่กระตุ้นความโลภที่จะนำไปสู่การเบียดเบียน มนุษย์ด้วยกันและการทำลายสิ่งแวดล้อมในธรรมชาติ ตรงกันข้าม กลับส่งเสริม ให้รู้จักพอและมีความสุขตามอัตภาพ ดังนั้น ในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เราจึงพบหลักธรรม ๓ ประการในพระพุทธศาสนา ดังนี้

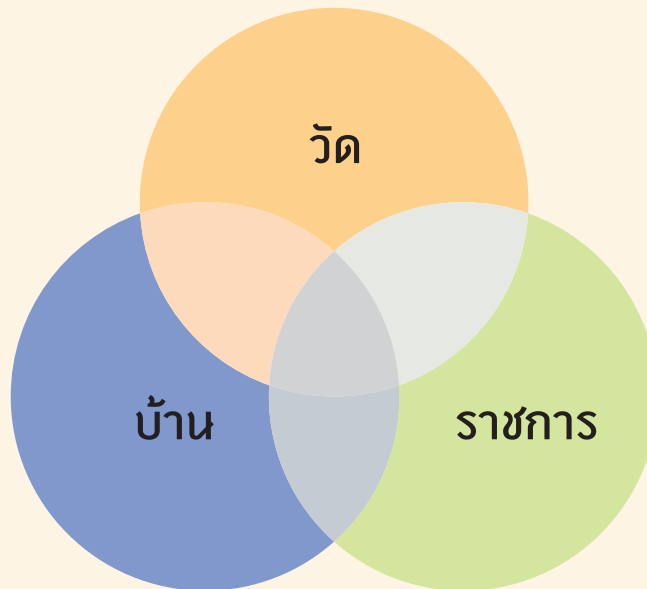
๑. **ความพอดี** (มัชฌิมาปฏิปทา) คือ ทางสายกลางในการพัฒนาที่สร้างความสุข ทั้งทางกายและทางจิตใจไปพร้อมกัน โดยไม่ยึดติดกับวัตถุนิยมมากเกินไป จนละทิ้งคุณค่าทางจิตใจและไม่หลงยึดติดกับคุณค่าทางจิตใจมากเกินไป จนละทิ้งการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม
๒. **ความพอเหมาะ** (มัตตัญญูตา) คือ การรู้จักประมาณในการผลิตและการ บริโภคที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม เช่น การใช้เทคโนโลยี ที่เหมาะสมหรือการใช้ปุ๋ยธรรมชาติซึ่งไม่เป็นภัยต่อสิ่งแวดล้อม
๓. **ความพอใจ** (สุข) คือ รู้จักพอใจอิมใจกับทรัพย์ที่หามาได้ด้วยน้ำพัก น้ำแรง (อัตถิสุข) พอใจในการใช้จ่ายทรัพย์นั้นเลี้ยงตนและแบ่งปัน (โภคสุข) พอใจที่เป็นไทยเพราะไม่มีหนี้สินล้นพ้นตัว (อนณสุข) และพอใจ ภูมิใจในการประกอบสัมมาชีพด้วยความซื่อสัตย์สุจริต (อนวัชชสุข)

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่เพียงแต่เพียงแนวคิดทางปรัชญาเท่านั้น หากแต่ยังมีการแปลสู่ภาคปฏิบัติเป็นโครงการตามแนวพระราชดำริกว่า ๔,๐๐๐ โครงการ อีกทั้งรัฐบาลไทยก็ได้ัญเชิญหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปเป็นปรัชญานำ ในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๘ ตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๐๒ (พ.ศ. ๒๕๔๕) เป็นต้นมา เพราะเหตุที่หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้นำเสนอ เป้าหมายการพัฒนาแบบองค์รวมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ขององค์การสหประชาชาติดังกล่าวมา องค์การสหประชาชาติจึงถวายรางวัลความ สำเร็จสูงสุดด้านการพัฒนามนุษย์แด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร เมื่อ ค.ศ. ๒๐๐๖ (พ.ศ. ๒๕๔๙)

นายโคฟี อันนัน เลขาธิการสหประชาชาติในขณะนั้นได้กล่าวถวายพระราชสดุดีในพิธีถวายรางวัลว่า “ในหลวงรัชกาลที่ ๙ ทรงเป็นกษัตริย์นักพัฒนา เพราะทรงถือเอาคนเป็นศูนย์กลางแห่งการพัฒนา นั่นคือมนุษย์เป็นตัวตั้งของการพัฒนา หัวใจของการพัฒนาอยู่ที่คน”

บวร

หุ้นส่วนสามประสาน

ในประเทศไทย สถาบันกษัตริย์มีความสัมพันธ์อันดีกับสถาบันศาสนา มาอย่างยาวนาน เมื่อพระมหากษัตริย์ทรงนำเสนอหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่สอดคล้องกับหลักธรรมทางศาสนา สถาบันศาสนาโดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะสงฆ์ไทย ก็ได้ช่วยกันเทศนาสั่งสอนให้ประชาชนดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงเกิดหุ้นส่วนไตรภาคีหรือ**สามประสาน (Tripartite Partnership)** อันเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาลกับคณะสงฆ์และภาคประชาชนในการพัฒนาประเทศ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาจนถึงสมัยรัชกาลปัจจุบัน

การสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการดำเนินงานใดๆ จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อมี**โครงการที่มีเป้าหมายร่วมกัน (Projects of shared purpose)** ดังกรณีความร่วมมือของทุกภาคส่วนในสังคมไทยเพื่อขับเคลื่อนโครงการประชารัฐในปัจจุบัน ซึ่งเป็นความร่วมมือระดับชาติ

ในระดับท้องถิ่น คณะสงฆ์และรัฐบาลไทยได้ส่งเสริมให้เกิดหุ้นส่วนการพัฒนาชุมชนด้วยนโยบายที่เรียกว่า **“บวร”** หมายถึงความร่วมมือแบบสามประสานระหว่าง **บ้าน+วัด (โบสถ์และมัสยิด)+ราชการ** ในการขับเคลื่อนการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ขอยกการพัฒนาชุมชนย่านกะดีจีนเป็นตัวอย่างในเรื่องนี้

การพัฒนาย่านกะดีจีน

ย่านกะดีจีนประกอบด้วยชุมชนเก่าแก่ ๖ ชุมชนคือ ๑) ชุมชนวัดประยุรวงศ์ ๒) ชุมชนวัดบุปผาราม ๓) ชุมชนวัดกัลยาณ์ ๔) ชุมชนโรงคราม ๕) ชุมชนโบสถ์ช่างตาครู้ส ๖) ชุมชนมัสยิดกุฎีขาว เมื่อดูชื่อชุมชนแล้วก็จะเห็นว่า ย่านกะดีจีนประกอบด้วย ๓ ศาสนา ๔ ความเชื่อ

ที่ว่ามี ๓ ศาสนา คือ พุทธ คริสต์ อิสลาม ส่วนที่ว่ามี ๔ ความเชื่อ เพราะพุทธ แบ่งออกเป็น ๒ คือเถรวาทกับมหายาน เมื่อรวมกับคริสต์และอิสลามจึงได้ ๔ ความเชื่อ

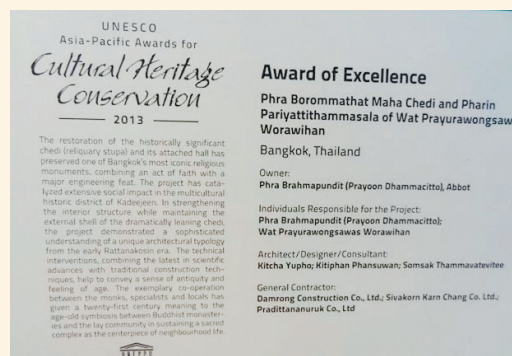

นโยบายในการสร้างความร่วมมือระหว่างศาสนาเพื่อพัฒนาย่านกะดีจีน
 ยึดหลัก ๒ ประการคือ ๑) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ๒) แสวงจุดร่วม สงวนจุดต่าง ที่ว่า
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ก็คือการส่งเสริมให้สมาชิกของแต่ละชุมชนได้พบปะสนทนาทำ
 ความสนิทสนมคุ้นเคยกัน มีการเชิญผู้นำศาสนาเข้าเวทีเสวนาแลกเปลี่ยน (Dialogue)
 ในงานวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

ที่ว่า **แสงจตุรรม สวงจตุตต่าง** คือ วัดประยุรวงศาวาสวรวิหารทำโครงการที่มีเป้าหมายให้ทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วม เช่น งานสมโภชพระอาราม งานสงกรานต์ งานถวายผ้ากฐินพระราชทาน งานแห่พระบรมสารีริกธาตุทางน้ำ งานลอยกระทง โดยเชิญชวนชาวบ้านทุกชุมชนให้นำสินค้าเครื่องอุปโภคบริโภคมาวางจำหน่ายในวัด โดยที่ทางวัดไม่คิดค่าใช้จ่ายใดๆ เพราะได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการดำเนินการจัดงานจากภาครัฐและภาคเอกชน เช่น มูลนิธิสิริวัฒนภักดี และบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)

นอกจากนี้ ยังมีโครงการอื่นๆ อีกมากมาย เช่น โครงการเยาวชนเจ้าบ้านสืบสานวัฒนธรรม โครงการมอบทุนการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน โครงการอบรมเยาวชนภาคฤดูร้อน โครงการศิลป์ในซอย โครงการประกวดอาหาร ๓ ศาสน์ โครงการงดสูบบุหรี่ในศาสนสถาน โครงการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น หมู่กระดาษวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ขนมฝรั่งกุฎีจีน โครงการอนุรักษ์ศาสนสถาน เช่น โครงการบูรณปฏิสังขรณ์พระบรมธาตุมหาเจดีย์ของวัดประยุรวงศาวาสวรวิหารที่ได้รับรางวัลยอดเยี่ยมอันดับ ๑ จากองค์การยูเนสโก

โครงการที่กล่าวถึงมานี้ช่วยให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ดังต่อไปนี้

๑. การสร้างความสมัครสมานสามัคคีให้เกิดขึ้นในย่านกะดีจีนเป็นไปตามเป้าหมายที่ ๑๖ (สันติภาพ ความยุติธรรม และสถาบันที่เข้มแข็ง)
๒. การพัฒนาอาชีพและสร้างรายได้ให้กับชุมชนในย่านกะดีจีนด้วยการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเป็นไปตามเป้าหมายที่ ๑ (ไม่มีความยากจน)
๓. การพัฒนาย่านกะดีจีนให้มีความสะอาดร่มรื่นน่าอยู่อาศัยเป็นไปตามเป้าหมายที่ ๑๑ (เมืองและชุมชนที่พัฒนาอย่างยั่งยืน)

๔. การส่งเสริมโครงการเยาวชนเจ้าบ้านสืบสานวัฒนธรรมและการให้ทุนการศึกษาเป็นไปตามเป้าหมายที่ ๔ (การศึกษา)

หัวใจของความสำเร็จในการพัฒนาย่านกะดีจีนมาจากการเป็นหุ้นส่วนสาม ประสาน คือ **“บวร”** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ความร่วมมือระหว่างวัดพุทธกับโบสถ์คริสต์ และมัสยิด ถือว่าเป็นองค์ประกอบที่โดดเด่นเป็นพิเศษและเป็นกรณีตัวอย่างของ ความสำเร็จที่เกิดจากการพบปะสนทนาแลกเปลี่ยน (Dialogue) ของผู้นำศาสนาในระดับ ท้องถิ่นที่เป็นต้นแบบให้กับการสนทนาแลกเปลี่ยนในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ต่อไป

สภาสากลวันวิสาขบูชาโลก

การจัดตั้งสภาสากลวันวิสาขบูชาโลก (ICDV) แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของความร่วมมือสามประสานระดับนานาชาติ สภานี้รับหน้าที่จัดงานวิสาขบูชาโลกเป็นประจำทุกปีโดยเชิญประมุขสงฆ์ ผู้นำทางการเมือง และชาวพุทธทั่วโลกมาประชุมสนทนาแลกเปลี่ยนกันในหัวข้อที่เกี่ยวกับการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลของการประชุมเหล่านั้นทำให้สภาสากลวันวิสาขบูชาโลกได้รับการรับรองให้มีสถานะเป็นองค์กรที่ปรึกษาพิเศษของคณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคมแห่งสหประชาชาติ (ECOSOC) ตั้งแต่ ค.ศ. ๒๐๑๓ (พ.ศ. ๒๕๕๖) เป็นต้นมา โดยกำหนดให้สภามีพันธกิจ ๔ ด้านคือ

๑. การพัฒนาที่ยั่งยืน
๒. สภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง
๓. การศึกษา
๔. การสร้างสันติภาพ

เมื่อดูพันธกิจข้อที่ ๑ แล้วจะเห็นว่า สภาสากลวันวิสาขบูชาโลกมีหน้าที่ดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนด้วยเช่นกัน สภาจึงพร้อมที่จะเป็นหุ้นส่วนกับองค์กรศาสนาต่าง ๆ เพื่อการนี้โดยไม่เกี่ยงว่าจะเป็นองค์กรใหญ่หรือเล็กเพียงใด

การที่องค์กรศาสนาต่าง ๆ จับมือกันแบบรวมการเฉพาะกิจด้วยวัตถุประสงค์เดียวกันคือบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓) ก็เหมือนการตั้งวงดนตรีวงใหญ่ที่ประกอบด้วยนักร้องนักดนตรีจำนวนมาก เป้าหมายคือการได้ร้องเพลงที่ไพเราะ จึงจำเป็นที่ทุกฝ่ายต้องทำหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างดีที่สุด เพลงจะมีความไพเราะก็ต่อเมื่อนักร้องนักดนตรีทำงานประสานกัน ในทำนองเดียวกัน การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนจะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อทุกฝ่ายทำงานประสานกันเป็นอย่างดี ขอฝากไว้ว่า **“ไม่มีไครยิ่งใหญ่พอที่จะทำงานนี้ให้สำเร็จได้ตามลำพังและไม่มีไครเล็กเกินไปจนช่วยทำอะไรไม่ได้”**

ในโอกาสนี้ ขอประกาศเจตนาของสภาสากลวันวิสาขบูชาโลกที่อาตมาเองเป็นประธานว่าสถานี่พร้อมจะเป็นหุ้นส่วนร่วมมือกับทุกองค์กรศาสนาเพื่อดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในกรอบเวลาที่องค์การสหประชาชาติกำหนดไว้

ในพระนามของเจ้าพระคุณสมเด็จพระสังฆราชแห่งประเทศไทย อาตมาขอส่งความปรารถนาดีมายังท่านทั้งหลาย ขอให้การประชุมนานาชาติครั้งนี้จงดำเนินไปด้วยดีจนบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้ทุกประการ

Religions and Sustainable Development Goals (SDGs)¹

Phra Brahmapundit (Prayoon Dhammcitto)

Member of the Supreme Sangha Council, Thailand

Abbot of Wat Prayurawongsawas

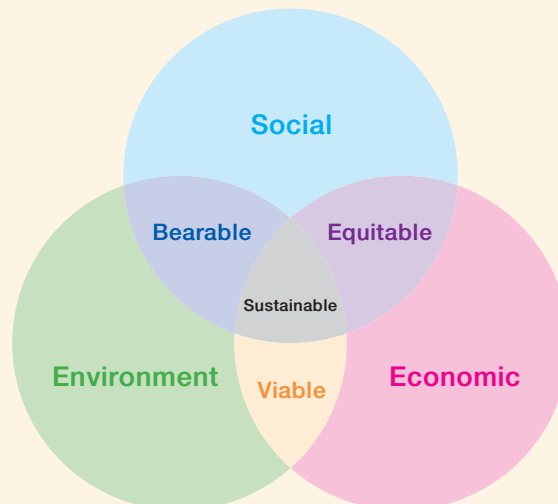

¹ The text of the speech delivered at the International Conference on Religions and Sustainable Development Goals held at Vatican City on the 8th of March 2019.

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

On behalf of the Supreme Patriarch of Thailand, I wish to express appreciation to the organizing committee, who have prepared this forum as a platform for every religious tradition to participate in the effort to achieve the Sustainable Development Goals (SDGs) by the year 2030.

All seventeen goals embodied in the Sustainable Development Goals (SDGs) are interrelated. They can be classified under three main groups, namely: 1) Economic Development; 2) Social Development; & 3) Environmental Development. This is confirmed by the explanation

provided by the UN: “Broadly defined, sustainable development is a system approach to growth and development and to manage natural, produced, and social capital for the welfare of their own and future generations.”

From a Buddhist perspective, all seventeen goals contained in the Sustainable Development Goals (SDGs) can be classified under four main headings, according to the principle that human beings are the focal point of all development. In this context, Buddhists set a target based on the need for all people to engage in four kinds of development, i.e.:

1. Physical development (kāya-bhāvanā)
2. Social development (sīla-bhāvanā)
3. Mental development (citta-bhāvanā)
4. Wisdom development (paññā-bhāvanā)

If development gives too much emphasis on the physical, to the extent of neglecting the mind, this is considered one form of extreme, called ‘indulgence in sensual pleasure’ (kāma-sukhallikānuyoga). If development gives too much emphasis to the mind, to the extent of neglecting the economy and the environment, this is considered another extreme, called ‘self-mortification’ (attakilamathānuyoga). Buddhism proposes a path of development striking a balance between the body and mind. This is called the middle way of development, which values every aspect of human development.

The first aspect is physical development or material development, which involves economic and environmental development. The Sustainable Development Goals (SDGs) that fall under this category include:

Goal 1: No Poverty

Goal 2: Zero Hunger

Goal 8: Decent Work and Economic Growth

Goal 9: Industry, Innovation and Infrastructure

Goal 10: Reduced Inequalities

Goal 12: Responsible Consumption and Production

As physical development also pertains to environmental development, the following goals also fall under this category:

Goal 13: Climate Action

Goal 14: Life Below Water

Goal 15: Life on Land

Buddhism proposes a method of economic development beneficial to the environment that is widely known as Buddhist Economics. King Rama IX of

Thailand, King Bhumibol, incorporated this policy of Buddhist Economics. His philosophy of Sufficiency Economy “focuses on living a moderate, self-reliant life without harming social and natural environments.” The philosophy of Sufficiency Economy has been implemented by the Thai government to be the guiding principle of economic and social development plans of Thailand since 2002. The UN Human Development Lifetime Achievement Award was presented to King Bhumibol in May 2006 in recognition of the significance of the philosophy of Sufficiency Economy.

The second aspect is social development. The Sustainable Development Goals (SDGs) that fall under this category include:

Goal 5: Gender Equality

Goal 11: Sustainable Cities and Communities

Goal 16: Peace, Justice and Strong Institutions

The concept of peace in Buddhism means not only the absence of war and conflict but also the presence of unity, harmony, freedom and justice.

The third aspect is mental development, which refers to developing virtuous qualities and peace in the mind. The Sustainable Development

Goal (SDG) that falls under this category is: Goal 3: Good Health and Well-Being, which encompasses the development of both physical and mental health. Buddhism teaches people to cultivate inner peace by way of tranquility meditation, e.g. the meditation on loving-kindness, which purifies the mind from

anger and hatred. Purity of mind brings about inner peace, which is the foundation for social peace. This conforms to the Preamble of UNESCO Constitution: “Since wars begin in the minds of men, it is in the minds of men that the defenses of peace must be constructed.”

The final aspect is wisdom development. The Sustainable Development Goal (SDG) that falls under this category is: Goal 4: Quality Education. This does not only refer to increasing knowledge, but also includes the advancement of wisdom, i.e. an insight into the truth and into the inter-relationship of all things. Knowledge and wisdom arise both from general education and from training in insight meditation (*vipassanā*).

People who develop wisdom in this way discern the law of Dependent Origination (*paṭiccasamuppāda*)-the interconnectedness of all things, including interpersonal relationships and the relationship between human beings and their environment. Wisdom thus naturally gives rise to environmental conservation, which in turn promotes sustainable economic, social and environmental development.

Having developed wisdom, people feel compassion, because they are aware of other people's problems and difficulties. They will try to solve these problems by setting down specific goals and applying collective methods of reform. It is for this reason of solving global problems that the United Nations has established these SDGs along with the particulars of achieving them. When we, as members of different religious traditions, witness the difficulties that others are facing, we respond with compassion. We cannot remain idle and indifferent.

We are obliged to help as a driving force in order to realize these SDGs within the designated time limit. On its own, the government sector is incapable of realizing these goals. Other sectors, in particular the religious sector, must cooperate and build a partnership, conforming to Goal 17: Partnerships for the Goals.

Buddhists from across the globe have jointly established an international platform to fulfil the aforementioned cooperation, namely the International Council for the Day of Vesak (ICDV). An annual meeting is organized on the Vesak Day, also known as the Buddha Day, for Buddhist leaders, state leaders, and everyday Buddhists to brainstorm on how to proceed in achieving the SDGs. Therefore, the Economic and Social Council (ECOSOC) of the United Nations granted special consultative status to the ICDV in July 2013.

This shows the global Buddhist cooperation for achieving the SDGs by applying a Tripartite Partnership, that is, cooperation between Buddhist leaders, political leaders, and the general people.

In Thailand, the Supreme Sangha Council, with the Supreme Patriarch at the helm, has implemented a development strategy called the Tripartite Partnership, which initiates cooperation between religious leaders, political leaders, and local people. In Thai this is referred to as ‘bowon’ (‘excellent’, ‘exalted’): a tripartite development policy for building cooperation between the general public, the religious sector, and the government sector. In terms of the religious sector, there is active support for collaboration and dialogue between religious leaders of the officially recognized traditions, namely, Buddhism, Christianity, Islam, Hinduism, and Sikhism.

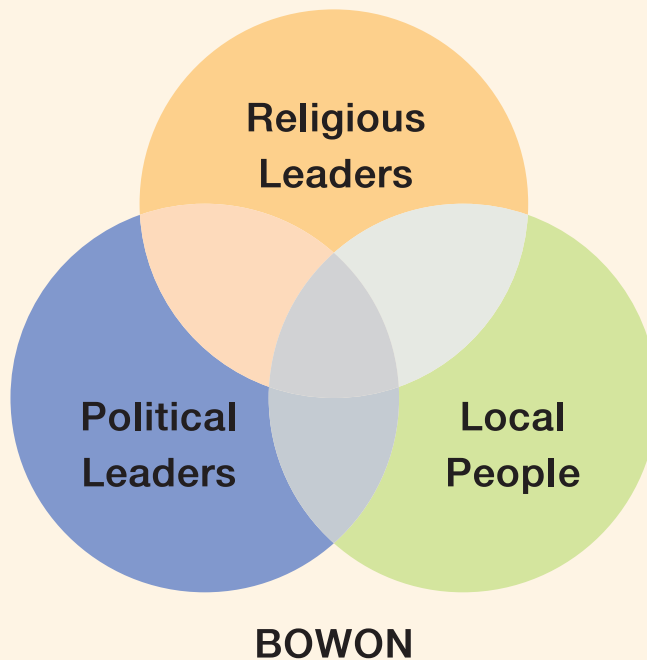
On the level of local community development, cooperation is being fostered between Buddhist monasteries, Christian churches, and Muslim mosques, by setting up projects of shared purpose. This is evident in the community development around Wat Prayunwongsawas, where I am the

abbot. The neighborhood around Wat Prayunwongsawas, known as Kadi Chin, consists of six major communities and contains monasteries, churches, and mosques. In the present time, it is not only religious leaders of the Buddhist, Christian, and Muslim communities who hand-in-hand develop the Kadi Chin quarter. We also receive an excellent backing from the people sector and the government sector, who promote the role of the religious sector in mobilizing the development of the local community.

Organizing this forum on Tripartite Partnership demonstrates the healthy cooperation between the religious sector, government sector and people sector. It clearly expresses the shared aspiration to realize the Sustainable Development Goals (SDGs).

Tripartite Partnership

On behalf of the Supreme Patriarch of Thailand, may I express the well-wishing for this enterprise to reach fulfilment in line with all of its objectives. And may I declare the intent by the Buddhist community to build a partnership with all sectors, in order to carry out the necessary work for realizing the SDGs by the year 2030.

บรรณาธิการ

ประธานคณะที่ปรึกษา

พระพรหมบัณฑิต

เจ้าอาวาสวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

คณะที่ปรึกษา

มองชินญอร์ ดร.วิษณุ วัฒนอนันต์

คุณฐาปน สิริวัฒนภักดี

คณะทำงาน

พระมหาพล วิเชษฐสมโน

คุณดุสิต เขมะศักดิ์ชัย

คุณประวิช สุขุม

คุณวิรัช เมฆสัมพันธ์

คุณสุวรรณ์ สุพัฒน์มงคล

คุณกมลชนก คำเผ่า

คุณจันทิมา ศรีทองอินทร์

ISBN

978-616-485-500-7

จัดพิมพ์โดย

พระพรหมบัณฑิต (ประยูร ธมฺมจิตฺโต)

วัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร ๒๔ ถนนประชาธิปไตย แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี
กรุงเทพมหานคร ๑๐๖๐๐

Phra Brahmapundit (Prayoon Dhammcitto)

Wat Prayurawongsawat 24 Prachathipok Road, Wat Kanlaya

Subdistrict, Thon Buri District, Bangkok 10600

เว็บไซต์

www.watprayoon.com

ออกแบบและจัดพิมพ์

บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน)

๓๓๖ ถนนชัยพฤกษ์ แขวงตลิ่งชัน เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ ๑๐๗๐๐

โทรศัพท์ ๐-๒๔๒๒-๔๐๐๐

E-mail : aprint@amarin.co.th Homepage : <http://www.amarin.com>

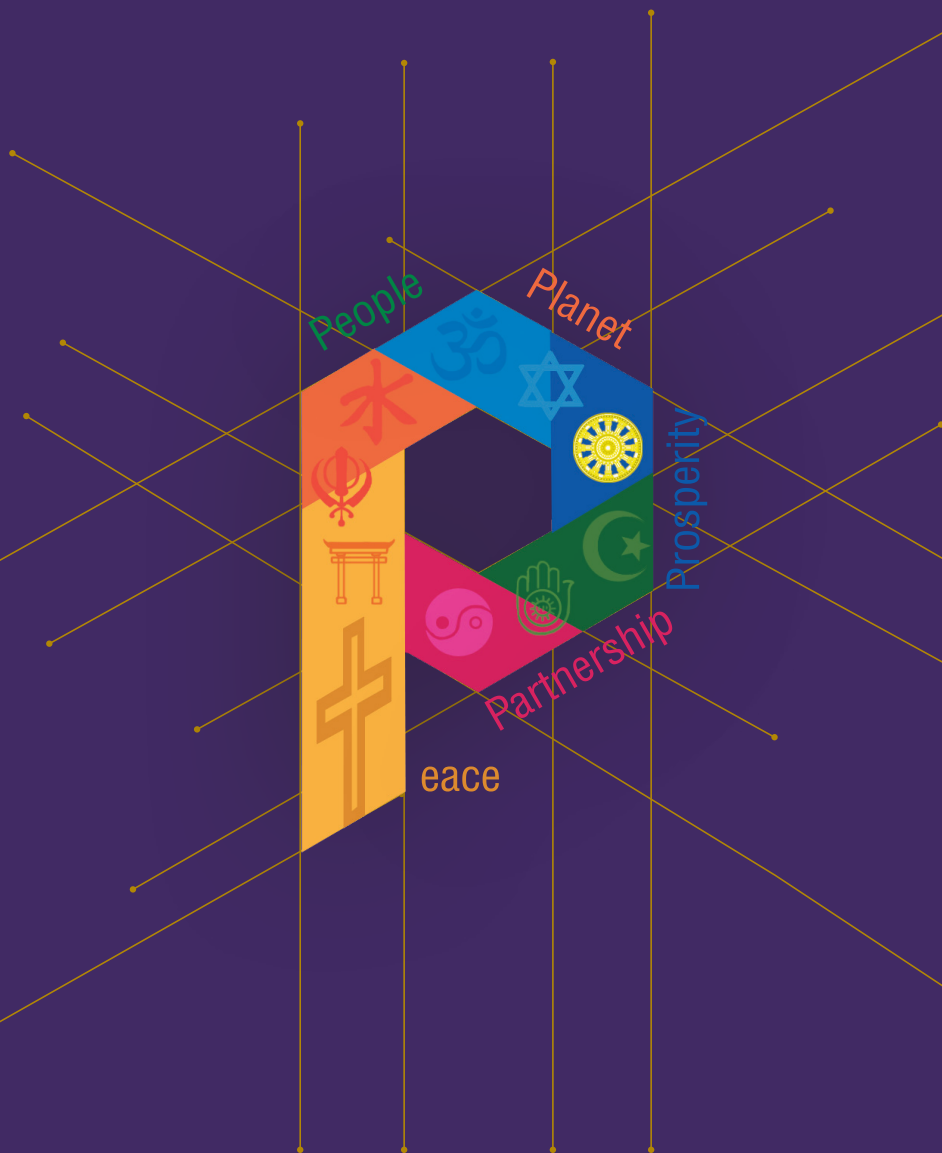
มูลนิธิสิริวัฒนภักดี และบริษัท ไทยเบฟเวอเรจ จำกัด (มหาชน)

โดย คุณเจริญ-คุณหญิงวรรณ สิริวัฒนภักดี และครอบครัว

พิมพ์ถวายวัดประยุรวงศาวาสวรวิหาร

๑๘ มีนาคม ๒๕๖๒

Religions and Sustainable Development Goals (SDGs)

Phra Brahmapundit (Prayoon Dhammcitto)